

בבית המשפט העליון

רע"פ 4060/23

לפני: כבוד השופט ח' כבוב

המבקש: ליביו דן שמחה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי
בנצרת בע"פ 014154-02-23 שניתן ביום 30.04.2023 על ידי
כבוד השופטים י' שטרית, ת' נסים שי וא' אבו-אסעד

בשם המבקש: עו"ד ליאור בר זהר

החלטה

1. בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כבוד השופטות אב"ד י' שטרית, ת' נסים שי וא' אבו-אסעד) בע"פ 14154-02-23 מיום 30.04.2023, בגדרו נדחה ערעור המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בנצרת (כבוד השופטת ר' שפילברג כהן) בת"פ 48601-10-18 מיום 18.10.2021 ומיום 23.10.2022.

הרקע לבקשה והבקשה

2. המבקש הורשע, על-פי הודאתו, בעבירות של תקיפה סתם של בת זוג, לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

3. כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, החל מחודש מרץ 2015, ובמועדים הרלוונטיים לכתב האישום, היו המבקש והמתלוננת בני זוג. במספר מועדים שונים, תקף המבקש את המתלוננת, לרבות במועדים בהם הייתה בהריון. בעקבות אירוע תקיפה שאירע בליל יום 01.08.2016 – עזבה המתלוננת את המבקש ועברה להתגורר בעיר אחרת; ובחלוף כשנה, במפגש שערכה המתלוננת עם המבקש ובנם הקטין, תקף המבקש את המתלוננת.

4. המבקש, שהיה מיוצג תחילה על-ידי עו"ד חליוה, כפר בעובדות כתב האישום המקורי שהוגש בעניינו ביום 21.10.2018. במהלך שמיעת פרשת ההגנה, עתר המבקש

לשחרר את עו"ד חליוה מהמשך ייצוגו, ובית משפט השלום נענה לבקשתו בחיוב. בהמשך, מינה בית משפט השלום, בהסכמת המבקש, את עו"ד וייס מטעם הסניגוריה הציבורית, לייצגו.

5. ביום 18.10.2021, בטרם הושלמה שמיעת פרשת ההגנה, הודיעו הצדדים כי הגיעו לידי הסדר טיעון, בגדרו הוגש כתב האישום המתוקן. כאמור, המבקש הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, והופנה לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר בעניינו. בגדר תסקיר שירות המבחן, תואר כי המבקש לא הפנים את חומרת התנהלותו; לא הוצג אפיק שיקומי בעניינו; והומלץ על הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה.

6. במועד שנקבע לצורך שמיעת הטיעונים לעונש, ביקש עו"ד וייס להתפטר מייצוגו של המבקש, המבקש ביקש לייצג את עצמו, ובית משפט השלום נעתר לבקשות אלו. במועד זה, הובא לידיעת המבקש תוכן תסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו, והמבקש הופנה לממונה על עבודות השירות לצורך בחינת התאמתו לריצוי עונשו בדרך של עבודות שירות. בחוות דעת מטעם הממונה לעבודות השירות, נמצא המבקש כשיר לרצות עונשו בדרך זו.

7. ביום 23.10.2022, נגזר דינו של המבקש. בית משפט השלום בחן את פרטי תסקיר שירות המבחן שהוגש; סקר את מדיניות הענישה הנוהגת, וקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר, אשר יכול וירוצו בדרך של עבודות שירות, ובין 12 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. לאחר בחינת הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, נקבע עונשו של המבקש בחלקו האמצעי-גבוה של מתחם הענישה, ונגזרו עליו 7 חודשי מאסר בפועל, לריצוי בדרך של עבודות שירות; לצד ענישה נלווית.

8. המבקש ערער על פסק הדין לבית המשפט המחוזי, ובמסגרת הערעור עתר לחזור בו מהודאתו, כך שהרשעתו תבוטל והתיק ישוב לבית משפט השלום. זאת, בטענה כי נפלו פגמים בעריכת הסדר הטיעון, באופן שלא היה מודע לכל פרטיו ולא הסכים עם נוסח כתב האישום המתוקן. אשר לגזר דינו, נטען כי שגה בית משפט השלום עת אפשר למבקש לייצג את עצמו בשלב הטיעונים לעונש, וכי הדבר הוביל לתוצאה עונשית מחמירה.

ערעור המבקש נדחה על שני חלקיו. אשר לערעור על הכרעת הדין, והבקשה לחזור בו מהודאתו – נקבע, כי טענת המבקש כי לא הבין את הסדר הטיעון "אינה מבוררת די צורכה", ועומדת בסתירה להצהרתו של המבקש כי הוא מבין את ההסדר ומסכים לו, הן במועד הכרעת הדין, הן בטיעונים לעונש. זאת ועוד, צוין כי המבקש לא עמד על חפותו או ביקש לחזור בו מהודאתו במועד הטיעונים לעונש, ולא הועלה טעם המצדיק

להתיר זאת בשלב הערעור. אשר לערעור על גזר הדין, נקבע כי היעדרו של ייצוג לא הסב למבקש עיוות דין, וכי אין עילה להתערבות בחומרת עונשו.

9. מכאן הבקשה שלפניי, ולצידה "בקשה לעיכוב ביצוע עונש מאסר – הפסקת ריצוי עבודות שירות". בבקשתו, עותר המבקש לחזור בו מהודאתו, או לחלופין לבטל את גזר דינו של בית משפט השלום ולהשיב את הדיון לבית משפט השלום לשם שמיעת טיעונים לעונש. המבקש טוען כי עניינו מעלה מספר סוגיות עקרוניות: מתן אפשרות לחזרה מהודאה בשלב הערעור; אי-הקראת כתב אישום מתוקן לנאשם במועד עריכת הסדר טיעון; שחרור מייצוג בשלב הטיעונים לעונש; וחשיפת שירות המבחן לחוות דעת שנערכה במסגרת הליך אחר. לשיטת המבקש, שגה בית משפט קמא משסירב לבקשת המבקש לחזור בו מהודאתו במסגרת הערעור, שכן חרף העובדה שבקשה זו הועלתה לראשונה בערעור – ניכרו ספקותיו לגבי הסדר הטיעון בשלב הטיעונים לעונש. כמו כן, נטען כי נגרם למבקש "עוול של ממש" משהתיר בית משפט קמא למבקש לייצג את עצמו בשלב הטיעונים לעונש; ומתוקף העובדה ששירות המבחן הושפע מחוות דעת שנערכה במסגרת הליך אחר.

במסגרת בקשתו לעיכוב ביצוע, מציין המבקש כי החל לרצות את עונשו ביום 27.11.2022, וזה הופסק החל מיום 09.03.2023 עם הגשת ערעור לבית משפט קמא. משנדחה ערעור המבקש, שב לרצות את עונשו ביום 21.04.2023. לגרסת המבקש, יש להורות על הפסקת ריצוי עונשו עד למתן החלטה בבקשה למתן רשות ערעור, נוכח הזמן הקצר שנותר לריצוי עונשו.

דיון והכרעה

10. דין הבקשה להידחות.

11. הלכה היא, כי בקשה למתן רשות ערעור ב"גלגול השלישי" שמורה לאותם מקרים חריגים בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או בנסיבות המקימות חשש לעיוות דין, או אי-צדק חמור שנגרם למבקש (רע"פ 3879/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.05.2023)).

12. חרף האצטלה העקרונית אותה ניסה המבקש לשוות לבקשתו, הסוגיות השונות שהועלו בבקשתו חלקן בוארו זה מכבר בפסיקה, וחלקן לא מעלות כל שאלה עקרונית החורגת מענייני הפרטי. ראשית דבר, מתן האפשרות לחזרה מהודאה בשלב הערעור נדונה זה מכבר בפסיקה, כאשר נקבע כי בית המשפט רשאי להיעתר לבקשה לחזרה מהודאה לאור קיומן של נסיבות חריגות (רע"פ 3540/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5

(29.05.2019)). במסגרת זאת, יש לבחון את מניע הנאשם בבקשתו, ואת עיתוי הבקשה – כאשר העלאתה בשלב הערעור מעלה חשש כי היא נובעת מאכזבת הנאשם מעונשו (רע"פ 2731/23 מרקה נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (30.04.2023)).

טענת המבקש בדבר התייחסות שירות המבחן לחוות דעת שנערכה במסגרת הליך אחר, אף היא אינה מעלה שאלה עקרונית. כידוע, תסקיר שירות המבחן נועד לשמש כלי לאסוף מידע שבית המשפט מתקשה לאסוף בעצמו, להתחקות אחר נסיבותיו האישיות של הנאשם בפלילים ולבצע בחינה מעמיקה ומקצועית של סיכויי שיקומו (רע"פ 2423/15 גולדנברג נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (08.04.2015)). אין כל פסול, אפוא, בהתייחסות שירות המבחן לחוות דעת נוספות שנערכו בעניינו של נאשם, במטרה לעמוד על סיכויי שיקומו. ויודגש, בנסיבות העניין בית משפט השלום כלל לא אימץ את המלצת שירות המבחן, ובחר להקל עם המבקש בכך שהשית עליו עונש שירוצה בדרך של עבודות שירות.

13. אשר לטענות בדבר אי-הקראת כתב אישום מתוקן לנאשם במועד עריכת הסדר טיעון; והיעדר ייצוג בשלב הטיעונים לעונש – ברי כי אלה נטועות כולן בעניינו הפרטני של המבקש. ודוק, כפי שצוין בפסק דינו של בית משפט קמא, מדברי המבקש המפורטים בפרוטוקול הדיון במועד הטיעונים לעונש מיום 03.05.2022, עולה כי היה מודע היטב לתיקונים שבוצעו בכתב האישום עובר להודאתו. ניתן ללמוד זאת מכך שהמבקש הציג תצלום של כתב האישום המתוקן מתוך מכשיר הטלפון האישי שלו, ו"דקדק" עם בא-כוח המשיבה שלא לחרוג בטיעונו מעובדות שנמחקו במסגרת תיקון כתב האישום. במועד זה, אף הצהיר כי ישנה עובדה המפורטת בה הודה "בתום לב", וביקש כי זו תימחק מכתב האישום. לכך יש להוסיף את הודעת עו"ד וייס לבית המשפט המחוזי, בה ציין כי כתב האישום המתוקן הוסבר למבקש אשר הבין והסכים להסדר הטיעון באופן מלא. ברי כי לא ניתן לקבל טענה כי כתב האישום המתוקן לא היה מובן לו מכיוון שלא הוקרא לו במעמד בית המשפט, כאשר המבקש הציג את כתב האישום בעצמו, היה מודע היטב לטיב הסדר הטיעון וטען ביסודיות בעניין לפני בית משפט השלום.

שאלת היעדר ייצוג בשלב הטיעונים לעונש, אף היא אינה חורגת מעניינו הפרטי של המבקש – שהרי, בנסיבות העניין, הייצוג הופסק ברשות בית המשפט, בהתאם לסעיף 17 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, בעקבות עתירותיו של המבקש לעשות כן. כפי שקבע בית משפט קמא "לא היו כל תועלת או צורך בכפיית מינוי סניגור נוסף ושלישי במספר. משעמד [המבקש – ח.כ.] על רצונו לייצג את עצמו, בדין התיר זאת בית המשפט קמא", לפיכך, אין לקבל כעת את ניסיונו של המבקש להיבנות מבקשתו להשתחרר מייצוג על מנת לחזור מהודאה.

14. לאור כל האמור לעיל – לא מצאתי כי למבקש נגרם עיוות דין כלשהו, כתוצאה מליקויים לכאוריים אלו, לבטח לא באופן המצדיק מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי"; ולא מצאתי להתערב בהחלטת בית משפט קמא שלא להתיר למבקש לחזור בו מהודאתו בשלב הערעור.

15. סוף דבר: הבקשה נדחית, ועמה נדחית הבקשה להפסקת ריצוי עבודות שירות.

ניתנה היום, י"א בסיון התשפ"ג (31.5.2023).

ש פ ט